

**BOSHLANG'ICH TA'LIMDA RAQAMLI TA'LIM RESURSLARIDAN
FOYDALANISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI**

Lukmonova Salomat Gafurovna

Osiyo Xalqaro Universiteti Pedagogika va Psixologiya kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya. Maqolada boshlang'ich sinflarida raqamli ta'lim resurslaridan foydalanishning nazariy va amaliy asoslari, jumladan undan qay maqsadda foydalanish, uning natijaviyligi, foydalanishda qanday muammolar kelib chiqishi, uning boshlang'ich ta'limdagi o'rni haqida fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: raqamli ta'lim resurslari, axborot savodxonligi, kompyuter, taqdimot, electron darslik, multimedia, interaktiv testlar, kompyuter

**ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ
ЦИФРОВЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ РЕСУРСОВ В НАЧАЛЬНОМ
ОБРАЗОВАНИИ**

Лукмонова Саломат Гафуровна

Азиатский международный университет Преподаватель кафедры педагогики и психологии

Аннотация. В статье рассматриваются возможности использования цифровых образовательных ресурсов в начальных классах, в том числе цели их использования, их эффективность, какие проблемы возникают при их использовании, а также их роль в начальном образовании.

Ключевые слова: цифровые образовательные ресурсы, информационная грамотность, компьютер, презентация, электронный учебник, мультимедиа, интерактивные тесты, компьютер.

**THEORETICAL AND PRACTICAL BASIS FOR THE USE OF DIGITAL
EDUCATIONAL RESOURCES IN PRIMARY EDUCATION**

Lukmonova Salomat Gafurovna

Asian International University Lecturer at the Department of Pedagogy and Psychology

Annotation. The article discusses the possibilities of using digital educational resources in primary school, including the purposes of their use, their effectiveness, what problems arise when using them, as well as their role in primary education.

Key words: digital educational resources, information literacy, computer, presentation, electronic textbook, multimedia, interactive tests, computer.

Boshlang'ich maktabda o'qitishning asosiy maqsadi - bolaga qisqa vaqt ichida katta hajmdagi ma'lumotlarni o'zlashtirish va ulardan foydalanishni o'rgatishdir. O'qituvchiga bu qiyin vazifani hal qilishda an'anaviy ta'lim usullari va zamonaviy axborot texnologiyalari kombinatsiyasi yordam beradi.

Axborot texnologiyalari inson hayotiga tobora chuqurroq kirib bormoqda va axborot kompetensiyasi uning ta'lim darajasini tobora ko'proq belgilab beradi. Shuning uchun boshlang'ich maktabdan boshlab axborot madaniyatini rivojlantirish kerak, axir, boshlang'ich maktab - ta'limning poydevori, o'quvchining kelajakdagi muvaffaqiyati, uning jamiyatda o'z o'rnini topishi, shu poydevor qanday bo'lishiga bog'liq. O'quvchi mustaqil, faol harakat qilish, qaror qabul qilish, o'zgaruvchan yashash sharoitlariga moslashuvchan bo'lishi kerak. Sinfda kompyuterdan foydalanish o'quv jarayonini mobil, qat'iy va individual qilish imkonini beradi. Bu esa boshlang'ich sinfda raqamli ta'lim resurslaridan foydalanish masalasini qo'yadi.

Raqamli ta'lim resursi - o'quv jarayonini tashkil etish uchun zarur bo'lgan va raqamli shaklda taqdim etilgan, darslik mazmuniga muvofiq tanlangan, darslarni rejalashtirishga mos keladigan fotosuratlar, videodarslar, modellar, rolli o'yinlar, multimedia vositalari va h.kdir.

Nima uchun boshlang'ich ta'limda raqamli ta'lim resurslaridan foydalanish dolzarb muammo? Boshlang'ich sinflarda raqamli ta'lim resurslarini qo'llash - yosh o'quvchilarning axborot savodxonligini oshirishning eng oson va eng samarali usuli hisoblanadi. Birinchi sinfga kelgan oddiy bola kompyuter o'yinini qanday boshlashni biladi, lekin kerakli ma'lumotni qanday va qayerdan topishni, ma'lum bir muammoni hal qilish uchun zamonaviy axborot resurslaridan qanday foydalanishni bilmaydi. O'quvchi ma'lumotlarni qidirish, tahlil qilish va tanlash ko'nikmalarini dastlab sinfda, dars jarayonida rivojlantirishni boshlaydilar.

Raqamli ta'lim resurslaridan foydalanish - boshlang'ich sinf o'qituvchilariga qanday yordam beradi? Raqamli ta'lim resurslari o'qituvchiga yosh o'quvchilarda asosiy umumiy o'quv faoliyatini shakllantirishda yangi imkoniyatlar ochadi. Sifatli elektron darsliklar, qoida tariqasida, maktab o'quvchilarida boshqa o'quv qo'llanmalarini jalb qilmasdan, barcha zarur bilimlarni shakllantirishga erishish uchun mo'ljallangan. O'rganilgan har bir mavzu bo'yicha topshiriqlar xilma - xil, interaktiv bo'lib, sizga yakka holda ham, juftlikda ham, guruhda ham ishlash imkonini beradi. Yosh maktab o'quvchilari ishning turli shakllariga ko'nikishadi, barcha topshiriqlarni bajarib bo'lgach, o'zlarini baholashni o'rganadilar va maqsadli fikrlarni oladilar. Va bularning barchasi - o'qituvchining qo'shimcha harakatisiz amalga oshiriladi.

Boshlang'ich sinflar uchun yuqori sifatli raqamli ta'lim resursi ikkita asosiy afzalliklarni birlashtiradi: bir tomondan, bu o'quv jarayonining barcha so'nggi yondashuvlarini aks ettiruvchi, metodik jihatdan tasdiqlangan o'quv manbai; boshqa tomondan, bu o'ylangan va yuqori texnologiyali raqamli mahsulotdir. Boshqa tomondan, raqamli ta'lim resursi o'qituvchining darsga tayyorgarlik vaqtini sezilarli darajada tejashi mumkin.

Boshlang'ich sinflarda raqamli ta'lim resurslaridan foydalanish bu- faqatgina darsliklarning elektron shaklidan foydalanish degani emas. Dars davomida mavzular yuzasidan taqdimotlar (prezentatsiyalar) dan foydalanish ham mumkin. Ularning yordami bilan siz o'quvchilarni yangi mavzu bilan qiziqtirishingiz, barcha kerakli ma'lumotlarni ixcham shaklda berishingiz, yangi materialni tahlil qilish, darsni qiziqarli va esda qolarli qilib qo'yishingiz mumkin. To'g'ri, darsda multimediali taqdimotlar, interaktiv testlar, viktorinalar yordamida o'qituvchi o'quv natijasiga bevosita ta'sir qilmaydi. Biroq, bu zamonaviy ta'lim muhitini yaratishga hissa qo'shadi, o'quvchilarda foydali odatlarni shakllantiradi - masalan, topshiriqlarni bajargandan so'ng o'zlarini baholaydi, jamoada ishlashga tayyor bo'ladi va xatolarini tezda tuzatadi. Oxir -oqibat, biz raqamli resurslardan ta'lim maqsadlarida foydalanish tabiiy deb biladigan intellektual o'quvchilar avlodini tarbiyalaymiz.

Boshlang'ich ta'limda raqamli ta'lim resursidan foydalanishning yana bir qulay tomoni vaqtdan unumli foydalanish va tez fursatda natijaga erishishdir. Masalan, agar siz multimediali taqdimotlar va rasmlar tanlovidan foydalansangiz, yangi materialni tushuntirishga ancha kam vaqt sarflaysiz. Boshqaruv shakli sifatida interaktiv testlarni tanlayotganda, siz tekshirishga vaqt sarflamaysiz: tizim avtomatik ravishda xatolarni topadi va talabalarga fikr bildiradi. Bundan tashqari, elektron darsliklarda qulay qidiruv tizimi bilan mavjud. Bu sizga vaqtni tejashga imkon beradi, odatda kichik o'quvchilar darslik sahifalarini varaqlab, kerakli rasm yoki sxemani qidirishga vaqt sarflaydi.

O'quvchilarning ko'proq vaqti dars mavzusiga diqqatini jamlashga ketadi. Ba'zida boshlang'ich maktab o'qituvchilari darsning to'rtidan bir qismi "sinf yig'ishga", o'quvchilarning e'tiborini jalb qilish uchun sarflanishidan shikoyat qiladilar. Raqamli ta'lim resursidan foydalanish bu muammoni hal qiladi: hatto beparvo maktab o'quvchilari ham kompyuterda ishlashga, muammolarni hal qilishga ishtiyoqlidir, shu bilan birga ularning o'qishga bo'lgan qiziqishi ortadi.

Yana bir masalaga ham e'tibor berishimiz kerakki, raqamli ta'lim resursidan foydalanishda yosh o'quvchilarning sog'lig'iga zarar yetkazmaslik masalasi. Bilamizki, yosh bolalarga 15-20 daqiqadan ortiq vaqt davomida elektron manbalardan foydalanish mumkin emas. Demak, biz boshlang'ich sinf o'qituvchilari raqamli ta'lim resursidan foydanayotganda mana shu muammoni ham chetlab o'tmasligimiz zarur. Ya'ni, o'qituvchi raqamli ta'lim resursidan foydalanishda vaqtni taqsimlay olishi kerak, bunda

u sinf o'quvchilari qaysi vazifalarni raqamli formatda bajarishini tanlashi mumkin. Masalan, tasviriy san'at va mehnat darslarida ko'pincha amaliy mashg'ulotlardan foydalangan ma'qul, bu fanlar orqali bolalarda qo'l motorikasi yaxshi ishlaydi. Ijodiy tafakkurni rivojlanishiga yordam beradi.

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich sinfda raqamli ta'lim resurslaridan foydalanish umkoniyatlari juda katta, faqatgin o'qituvchining o'zi ham bu jarayonga har tomonlama tayyor bo'lishi kerak. Shundagina aniq maqsadga erishilgan bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. . Лукмонова, С. (2022). BO 'LAJAK BOSHLANG 'ICH SINFLARDA O'QITUVCHISINING RAQAMLI TA'LIM RESURSLARIDAN FOYDALANISHGA TAYYORLIGINI SHAKLLANTIRISH: Lukmonova Salomat Gafurovna, Boshlang'ich ta'lim nazariyasi kafedrasida o'qituvchisi, Buxoro davlat universiteti orcid 0000-0001-9040-0232. *Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал*, (1), 221-226.
2. Gafurovna, L. S. (2021). BOSHLANG'ICH SINFLARDA RAQAMLI TA'LIM RESURSLARIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI. In *Научно-практическая конференция*.
3. Lukmonova, S. (2020). Digital Educational Resources and its Importance in Teaching. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 1(1).
4. Salomat, G. L. The essence of the content of the concept of digital educational resources and its role in primary education. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*. 2020, Volume: 10, Issue: 5.
5. Лукмонова, С. Г. (2020). Цифровые образовательные ресурсы в педагогической деятельности. In *INTERNATIONAL SCIENTIFIC REVIEW OF THE PROBLEMS OF PHILISOPHY, PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY* (pp. 34-39).
6. Salomat, G. L. The essence of the content of the concept of digital educational resources and its role in primary education. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*. 2020, Volume: 10, Issue: 5.
7. Gafurovna, L. S., & Pirniyazova, N. V. (2023). A System for Developing The Skills of A Future Primary School Teacher in the Use Of Digital Educational Resources. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(9), 258-262.
8. Gafurovna, L. S. (2023). Mechanism for the Use of Digital Educational Resources by Future Primary School Teachers. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(10), 123-128.
9. Gafurovna, L. S. (2023). BO 'LAJAK BOSHLANG 'ICH SINFLARDA O'QITUVCHISINING RAQAMLI TA'LIM RESURSLARIDAN FOYDALANISH

KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH TIZIMI. TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN, 1(5), 300-309.

10. Gafurovna, L. S. (2023). THE IMPORTANCE OF USING DIGITAL LEARNING RESOURCES IN PRIMARY EDUCATION. *International Multidisciplinary Journal for Research & Development*, 10(12).

11. Hojiyeva, N. B. (2023). INCREASING THE INTEREST OF STUDENTS IN THE PROCESS OF TEACHING TECHNOLOGY IN PRIMARY GRADES. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(10), 430-433.

12. Ikromova, S. A. (2023). FACTORS IN THE DEVELOPMENT OF IMMUNITY TO DESTRUCTIVE IDEAS IN ADOLESCENTS. *Innovation in Science, Education and Technology*.

13. Сайфуллаева, Н. Б. (2022). Методы определения потребностей обучающихся в процессе использования облачных технологий в образовании. *Universum: технические науки*, (2-1 (95)), 57-59.

14. Oktam's, S. M. (2023). "Methods and Tools of Speech Development of Small Group Children in Preschool Education Organization". *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(9), 104–108.

15. O'ktam qizi Buxoro, S. M. (2022). BOLANING NUTQINI RIVOJLANTIRUVCHI O'YINLAR. *PEDAGOGS jurnali*, 1(1), 484-486.

16. Isomova, F. A. T. Q. (2022). MAKTABGACHA TALIM TASHKILOTLARIDA BOLALARNI MAKTAB TA'LIMIGA TAYYORLASHDA NUTQ O'STIRISH MASHG'ULOTLARINING AHAMIYATI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(1), 947-949.

17. Isomova Farog'at Tojiddin qizi. (2023). THE CONTENT OF THE FORMATION OF SPEECH AND READING COMPETENCES OF PRESCHOOL CHILDREN. *International Multidisciplinary Journal for Research & Development*, 10(11). Retrieved from <https://www.ijmrd.in/index.php/imjrd/article/view/444>.

18. Tursunova, Z. N. (2023). START MODERN PRINCIPLES OF ORGANIZING OUTSIDE THE CLASSROOM IN CLASSROOMS. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(10), 494-499.

19. Tursunova, Z. N. (2023). ORGANIZING OUTSIDE THE CLASSROOM IN MOTHER TONGUE SUBJECT. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(10), 468-472.

20. Nigora Kozimova Abduqahorovna. (2023). Modern psychological consultation, its types and reasons for applying to it. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(9), 129–131. Retrieved from <http://grnjournal.us/index.php/AJPDIS/article/view/1343>

21. Kozimova, N. A. (2023). Techniques and methods used in the process of psychological counseling. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(10), 338-341.
22. Ravshanovna, X. S. (2023). O'qituvchi kasbiy faoliyatida pedagogik muloqot usullarining o'zlashtirish jarayoniga ta'siri va ahamiyati. *Journal of Universal Science Research*, 1(10), 803-816.
23. Sobirovna, S. Y. (2023). Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarga ekologik tarbiya berish. *SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR*, 1(4), 160-166.
24. Hikmatovna, M. N. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLARDA TEXNOLOGIYA FANINI O'QITISH JARAYONIDA QO'LLANILADIGAN METOD VA VOSITALAR. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 1(5), 339-344.
25. Maxmudova, N. (2018). THE ROLE OF COMPUTER TECHNOLOGIES IN THE INNOVATIVE TRAINING PROCESS. *Экономика и социум*, (3 (46)), 34-36.
26. Shahnoza Rustamovna, N. (2023). UNDERSTANDING EMPATHY: AN ESSENTIAL COMPONENT OF HUMAN CONNECTION. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(10), 378-382.
27. Narziyeva, S. (2023). PSYCHOLOGICAL VIEWS ON THE CHOICE OF PROFESSION. *Modern Science and Research*, 2(10), 333-336.